

різноманітні. Крім гармонійної підтримки в оркестрі з'являється свій тематизм, що підсилює психологічне напруження цього образу.

Четверта частина кантати вирізняється на тлі загальної драматургії цієї кантати. Її можна сприймати як кульмінацію твору. Композитор явно виходить за рамки традиційного сприйняття образу "Salve Regina". Пружний пунктирний ритм у хорі, імітаційний вступ сопрано й альтів, насичена шістнадцятими оркестрова партитура сприяють створенню активного, рішучого образу, що сприймається скоріше як протест проти дійсності, а не як образ цариці небесної.

Вершиною мелодійного дарування композитора можна вважати п'яту частину кантати "Et Jesum benedictum". Сама по собі назва частини створює настрої благоговіння і преклоніння перед Божественним образом. Незважаючи на те, що основна тема частини відрізняється широким діапазоном, великими стрибками в партіях, сполученням одноголосного викладу з багатоголосним, музика частини відрізняється незвичайним проникненням, чистотою і чесністю, що тонко запроваджує образний зміст частини.

Шоста частина ще більше просвітлює образний стрій циклу. Створенню проясненого образу щонайкраще сприяє обрана для цієї частини тональність — F-dur. Це свого роду пісня Діви Марії. Оркестрова партія («вируючі» шістнадцяті) дуже яскраво передає емоційніший стан хвилювання і радості, що сприяє різкому виходу на кульмінацію. Схвилювано-натхнений стан підсилюється в останньому епізоді частини, де композитор використовує імітації в партіях сопрано і альтів. Завершується кантата недосконалою тонікою (гармонія тонічного септакорду), що створює ефект просторово-тимчасових зв'язків між минулим (сам образ Діви Марії) і сьогоденням.

К. Кочержук

**ДИТЯЧА ХОРОВА МУЗИКА ХАРКІВСЬКИХ КОМПОЗИТОРІВ
НА ПРИКЛАДІ ТВОРІВ М. СТЕЦІОНА ТА Л. ШУКАЙЛО**

К. Kocherzhuk

**CHILDREN'S CHORAL MUSIC BY KHARKIV COMPOSERS BASED
ON THE WORKS OF M. STETSIUN AND L. SHUKAILO**

Композитор Микола Стеціон прийшов у дитячу хорову музику досвідченим майстром. Одне з кращих творів в його спадщині — «Різдвяний триптих» на слова А. Марченко — досить характерний для творчості композитора. Автор передбачив два варіанти триптиха: дитячим хором а cappella або вокальним ансамблем в супроводі бандури. Перший звучить традиційно академічно, другий створює колорит народного музикування та посилює жанровість, театралізацію

У цикл входять хори: «Коляда», «Засівна», «Добрий вечір». У «Різдвяному триптиху» відчувається уважне ставлення автора до національної пісенної традиції та «фольклорного мислення» в ритмо-інтонаційному відтворенні тексту. Цикл має ознаки народних різдвяних обрядових жанрів — колядок і щедрівок, за формою куплетного типу «заспів-приспів», у мелодиці — стилізацію на основі семантичних ознак жанру, народну ладовість, змінну кількість голосів внаслідок гетерофонії, октавно-унісонні закінчення двоголосся та інші особливості українського народного багатоголосся.

Хорова партитура прозора та лаконічна, голосоведіння зручне для дитячих голосів, що робить цикл доступним широкому колу дитячих хорових колективів. Композитор створив для дітей хорові пісні різної тематики: пісню про Харків «Станція метро» (слова В. Оршанського), «Пісню машини часу» (слова Л. Галкіна). Загалом хорові твори для дітей М. Стецюна мають життєствердуючий характер, які гідно поповнили репертуар дитячих хорів.

Порівняно з хоровою обробкою народного першоджерела, не менш складне завдання ставлять собі автори, коли закладають в основу композиції тільки слова народної пісні.

Людила Шукайло написала на народні тексти кантату «Пори року» та хорову п'єсу «Щебетала пташка» для дитячого хору а cappella. Без цитування фольклорних образів авторка зуміла створити оригінальні музично-театральні картинки, пронизані народним духом, але в контексті сучасної музичної лексики. У кантаті «Пори року» панує атмосфера свята та веселих дитячих ігор. Композиторське мислення переплавляє суто фольклорні прийоми зі стилістичними новаціями, властивими устремліннями художників «нової фольклорної хвилі».

Особливість музичної мови кантати складається з:

1. Оновлення фактури впродовж всієї кантати.
2. Теми, яка переходить від партії до партії.
3. Чергування видів фактури.

Кантата «Пори року» потребує відмінної вокальної підготовки колективу який її планує виконувати.

С. Присяжнюк

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ІТАЛІЙСЬКОГО ОПЕРНОГО МИСТЕЦТВА ХІХ СТ. НА ПРИКЛАДІ ТВОРЧОСТІ ДЖ. ПУЧЧІНІ

Sv. Prysiazhniuk

FEATURES OF THE DEVELOPMENT OF ITALIAN OPERA ART IN THE XIX CENTURY AS AN EXAMPLE OF THE CREATIVE ACTIVITY OF J. PUCCINI

Італійська опера як жанр пройшла довгий шлях становлення та розвитку. В першій половині ХІХ століття вся творчість оперних композиторів піддалася впливу національно-визвольному руху. І в оперному мистецтві почався новий етап, де під впливом сучасності та італійського літературного романтизму відбувається становлення нової романтичної опери.

Композитори відходять від міфологічних сюжетів, в основі романтичної опери — людина, її внутрішній світ та переживання. У період 40-х років ХІХ ст. в оперному мистецтві Італії почалася творча криза, з якої вивів оперу Дж. Верді, творчість якого стала вершиною реалізму оперного мистецтва. Наприкінці ХІХ ст. в літературі та мистецтві зароджується новий напрям — веризм (з італ. «правдивий»). Термін «веризм» виник ще в ХVІІ ст. та визначав реалістичний напрям у зображальному мистецтві. Натомість музичний веризм зародився в оперній творчості італійських композиторів ХІХ ст. (П. Масканьї, Р. Леонкавалло та Дж. Пуччіні).

Основною ідеєю цього напрямку була передача правдивих реалій життя. Сюжети опер під впливом веризму пов'язані із зображенням сильних, часто гіперболічних